

ПУБЛІЧНИЙ ІНТЕРЕС ЯК ОСНОВОПОЛОЖНИЙ ВЕКТОР УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ СФЕРОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Логвиненко Б.О.

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри адміністративного права, процесу

та адміністративної діяльності

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Сфера охорони здоров'я є пріоритетом для держави. Для того, щоб положення статті 49 Конституції України, присвяченої медицині, не були декларацією, варто чітко усвідомлювати сутність охорони здоров'я, її соціальне значення та інтереси, які при цьому важливо враховувати. У даній статті Основного закону держави стверджується, що кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування; охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм; у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно [1].

Проблематика охорони здоров'я та медичної діяльності все активніше стає предметом юридичних наукових досліджень. При цьому дослідники аналізують ті питання медичної дійсності, які є нагально актуальними як з теоретичної, так і з практичної точки зору. Проте питання публічного інтересу як основоположного вектору удосконалення публічного адміністрування сферою охорони здоров'я ще не стала предметом ретельного наукового юридичного аналізу.

М.А. Самбор під інтересом в праві розуміє усвідомлену спрямованість суб'єкта, обумовлену його внутрішнім переконанням в оволодінні певним благом матеріального чи нематеріального характеру, що являє задоволення потреби, здійснення та реалізація якого відбувається в межах загальноприйнятих правил поведінки, визначених у нормах права, що відповідає відсутності прямої заборони у досягненні такого блага, так і бажаним для нього способом, а також спираючись на забезпечення компетентними органами у разі наявності перешкоди на шляху можливості його задоволення [2, с. 7]. Нам видається дещо перевантаженим різними смислами таке твердження, оскільки приміром така складова вищенаведеного визначення, як «відповідає відсутності прямої заборони у досягненні такого блага» є не самим вдалим відображенням ознаки інтересу в праві.

Ключовою складовою концепції «публічного адміністрування (діяльності органів публічної адміністрації по задоволенню публічних інтересів (адміністративних суспільних потреб) фізичних та юридичних осіб)», навіть можемо зазначити, метою публічного адміністрування є категорія «публічного інтересу». Адже публічному інтересу як складової публічного адміністрування

відведено роль кінцевого результату, самоцілі діяльності органів публічної адміністрації [3, с. 282]. В цілому варто підтримати автора такої точки зору, оскільки тут мова йде про зв'язок публічного адміністрування та публічного інтересу. Єдине, що видається дискусійним у позиції М.М. Тернушак, це сприйняття публічного інтересу у якості складової публічного адміністрування. Це не є вірним, оскільки все ж таки публічне адміністрування – прерогатива зазвичай суб'єктів владних повноважень, натомість говорячи про публічний інтерес ми маємо говорити про інтерес груп людей, суспільства в цілому.

Тут варто послуговуватись точкою зору відомого теоретика права В.М. Сирих, котрий у монографії, присвяченій матеріалістичній філософії публічного права стверджує, що характерна особливість публічного інтересу виражається в тому, що його суб'єктом виступає суспільство в цілому. Інтерес тому і називається публічним, що представляє інтерес суспільства в цілому, а не його органу управління – держави або окремої соціальної спільноти, класу. Об'єктивний публічний інтерес сучасного суспільства полягає в тому, щоб діючи згідно соціальним закономірностям забезпечити виробництво матеріальних і духовних благ у розмірі, що дозволяє максимально повно задовольняти потреби в них усіх і кожного і забезпечити умови для безперешкодної реалізації особистістю своїх творчих здібностей [4, с. 28]. Така точка зору має право на існування. Від себе варто додати: не тільки творчих здібностей, а і інших потреб та здібностей людини.

Як видається, при визначенні сутності публічного інтересу у сфері охорони здоров'я громадян можна і доцільно використовувати практику єдиного органу конституційної юрисдикції у державі – Конституційний Суд України. У 2004 році народні депутати України звернулись до Конституційного Суду України з клопотанням дати офіційне тлумачення поняття «охоронюваний законом інтерес». У Рішенні даної поважної державної інституції зазначено, що поняття «охоронюваний законом інтерес», що вживається в частині першій статті 4 Цивільного процесуального кодексу України та інших законах України у логічно-смысловому зв'язку з поняттям «права», треба розуміти як прагнення до користування конкретним матеріальним та/або нематеріальним благом, як зумовлений загальним змістом об'єктивного і прямо не опосередкований у суб'єктивному праві простий легітимний дозвіл, що є самостійним об'єктом судового захисту та інших засобів правової охорони з метою задоволення індивідуальних і колективних потреб, які не суперечать Конституції і законам України, суспільним інтересам, справедливості, добросовісності, розумності та іншим загальноправовим засадам [5].

У сфері охорони здоров'я публічні, поряд із приватними інтересами є очевидними. Їх мають враховувати реформатори вітчизняної охорони здоров'я при аналізі теперішнього стану справ та пропозиціях до його покращення. Це повинні використовувати і науковці, котрі опікуються вказаними проблемами. Ми погоджуємося, що має рацію С.Г. Стеценко, який на сторінках «Публічного права» зазначає, що парадокс ситуації полягає у тому, що незважаючи на значний суспільний, публічний інтерес до перетворень системи медицини у державі, незважаючи на значну кількість наукових розвідок у цій

царині, у практичній складовій сфери охорони здоров'я (а глобально саме для покращення стану справ у ній і здійснюються наукові дослідження) практично нічого не міняється. Нічого! Керівники закладів охорони здоров'я у більшості своїй не зацікавлені у становленні та розвитку медичного права, оскільки його норми фактично обмежать дискреційні повноваження управлінців від медицини. У широкому сенсі не зацікавлена у цьому і держава. Оскільки це потребуватиме реального забезпечення прав пацієнтів, належного оснащення медичних закладів на засадах стандартизації, гарантування конституційно визначеної безоплатності надання медичної допомоги. Наявною є корпоративність медичних працівників (у її негативних проявах), котра візуалізується у намаганні «не виносити сміття із хати» у випадках конфліктів в медичному середовищі [6, с. 21-22].

Для того, щоб змінити такого роду ситуацію на краще із бажаним сприйняттям публічного інтересу як дороговказу у системі публічного адміністрування охороною здоров'я, на наше переконання варто:

1) чітко визначитись із безоплатністю медичної допомоги у державних та комунальних закладах охорони здоров'я з метою приведення у відповідність всіх подальших реформаторських кроків;

2) фінансувати медицину із Державного бюджету не за залишковим принципом, а виходячи із пріоритету публічних інтересів;

3) максимально забезпечити доступність медичної допомоги, передовсім у сільській місцевості.

Література:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Самбор М. А. Інтерес в праві: загальнотеоретичні аспекти розуміння та реалізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». – Київ, 2010. – 20 с.

3. Тернушак М.М. Зміст категорії «публічний інтерес» в адміністративно-судочинському провадженні / М.М. Тернушак // Порівняльно-аналітичне право. – 2015. – № 4. – С. 282-283.

4. Сырых В.М. Материалистическая философия публичного права: монографія / В.М. Сырых. – М.: Юрлитинформ, 2016. – 576 с.

5. Рішення Конституційного Суду України від 1 грудня 2004 р. № 18-рп/2004 у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення окремих положень частини першої статті 4 Цивільного процесуального кодексу України (справа про охоронюваний законом інтерес) // Офіційний вісник України. – 2004. – № 50. – Ст. 3288.

6. Стеценко С.Г. Перспективи розвитку медичного права в Україні: концептуальні засади / С.Г. Стеценко // Публічне право. – 2016. – № 3. – С. 21-26.